

II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 30ής Ιουλίου 1992

σχετικά με τη διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 85 της συνθήκης ΕΟΚ

(IV/33.494 — Scottish Salmon Board)

(Το κείμενο στην αγγλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(92/444/ΕΟΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Εκτιμώντας ότι:

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας,

τον κανονισμό αριθ. 17 του Συμβουλίου της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτο κανονισμό εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της συνθήκης ΕΟΚ ⁽¹⁾, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την πράξη προσχώρησης της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, και ιδίως το άρθρο 3,

την απόφαση της Επιτροπής της 21ης Ιουνίου 1990 να κινηθεί η διαδικασία στην προκειμένη περίπτωση,

Έχοντας δώσει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις την ευκαιρία να γνωστοποιήσουν τις απόψεις τους σχετικά με τις αιτιάσεις της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 17 και τον κανονισμό αριθ. 99/63/ΕΟΚ της Επιτροπής της 25ης Ιουλίου 1963 περί των ακρόασεων που προβλέπονται στο άρθρο 19 παράγραφοι 1 και 2 του κανονισμού αριθ. 17 ⁽²⁾,

Μετά από ακρόαση των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 2 του κανονισμού αριθ. 17 και του κανονισμού αριθ. 99/63/ΕΟΚ,

Μετά από διαβούλευση με τη συμβουλευτική επιτροπή συμπράξεων και δεσποζουσών θέσεων,

I. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

A. Το αντικείμενο της διαδικασίας

- (1) Η παρούσα διαδικασία αφορά συμφωνία καθορισμού των τιμών σχετικά με τον εκτρεφόμενο σολομό, η οποία τέθηκε σε ισχύ στο τέλος του 1989 μεταξύ της Fiskeoppdretternes Salgslag (νορβηγική οργάνωση πωλήσεων ιχθυογαλλιεργητών) και των ενώσεων επιχειρήσεων Scottish Salmon Growers' Association Limited, Scottish Salmon Farmer's Marketing Board Limited και Shetland Salmon Farmers' Association.

B. Το προϊόν

- (2) Το προϊόν που αφορά η διαδικασία είναι ο εκτρεφόμενος σολομός. Οι σολομοί εκτρέφονται σε δεξαμενές ή κλωδούς και οι καλλιεργητές ελέγχουν τους παράγοντες παραγωγής, όπως το μέγεθος της μονάδας ιχθυοκαλλιέργειας, την αποθήκευση και τη διατροφή των ιχθύων. Η διάρκεια του κύκλου παραγωγής για τον εκτρεφόμενο σολομό είναι ένα έως δύο έτη σε μονάδα αναπαραγωγής, όπου οι μικροί σολομοί αναπτύσσονται πριν μεταφερθούν σε άλλες μονάδες όπου «ψαρεύονται» όταν αποκτήσουν βάρος μεταξύ ενός και πέντε κιλών.

Ο εκτρεφόμενος σολομός πωλείται πλήρης ή χωρίς εντόσθια. Η αλυσίδα διανομής επεκτείνεται από τους καλλιεργητές, συνήθως μέσω των χονδρεμπόρων και εξαγωγέων, έως τις μονάδες επεξεργασίας και τους τομείς λιανικής πώλησης και τροφοδοσίας.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. 13 της 21. 2. 1962, σ. 204/62.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. 127 της 20. 8. 1963, σ. 2268/63.

Στην Ευρώπη, οι κύριοι παραγωγοί εκτρεφόμενου σολομού είναι η Νορβηγία, η Σκωτία, η Ιρλανδία, τα νησιά Φερόε και η Ισλανδία.

Γ. Τα συμβαλλόμενα μέρη

- (3) Τα συμβαλλόμενα μέρη στην προκειμένη υπόθεση είναι:

- Fiskeoppdretternes Salgslag/(FOS),
- Scottish Salmon Growers' Association Limited (SSGA),
- Scottish Salmon Farmers' Marketing Board Limited (SSB),
- Shetland Salmon Farmers' Association (SSFA).

- (4) Η FOS ιδρύθηκε το 1978. Η συμμετοχή ήταν ελεύθερη για ιχθυοκαλλιεργητές με άδεια εκμετάλλευσης. Σύμφωνα με νόμο της 14ης Δεκεμβρίου 1951 (Råfiskloven) και βασιλικό διάταγμα της 28ης Ιουλίου 1978, όπως τροποποιήθηκε από βασιλικό διάταγμα της 29ης Ιουνίου 1990, παραχωρήθηκαν στη FOS αποκλειστικά δικαιώματα. Αυτά περιελάμβαναν το δικαίωμα έκδοσης αδειών πώλησης και καθορισμού ελάχιστων τιμών για εκτρεφόμενους ιχθύες. Όλες οι πωλήσεις από τον παραγωγό εκτρεφόμενων ιχθύων έπρεπε να πραγματοποιηθούν μέσω ή με την έγκριση της FOS.

Η FOS χρηματοδοτείται με λειτουργική εισφορά για κάθε συναλλαγή μεταξύ ιχθυοκαλλιεργητή και αγοραστή εκτρεφόμενων ιχθύων. Κάθε μέρος έπρεπε να καταβάλει 1,5 % του ποσού πώλησης στη FOS.

Η FOS εφάρμοσε σύστημα ελάχιστης τιμής για τον εκτρεφόμενο σολομό το 1978. Οι ελάχιστες τιμές καθορίζονταν σε ετήσια βάση μετά από διαπραγματεύσεις μεταξύ της FOS και της Norges Ferskiskomsetnings Landsforening (νορβηγικής εμπορικής ένωσης νεπού ιχθύος) (NFOL), οργάνωση η οποία εκπροσωπεί τους εξαγωγείς. Η ελάχιστη τιμή έπρεπε να αντιστοιχεί στην αναμενόμενη τιμή αγοράς. Η εφαρμογή της ήταν υποχρεωτική και οι πωλήσεις κάτω της ελάχιστης τιμής παραβίαζαν τη νορβηγική νομοθεσία. Στις 13 Νοεμβρίου 1991, η FOS κήρυξε πτώχευση. Ως αποτέλεσμα, το σύστημα ελάχιστης τιμής σταμάτησε να εφαρμόζεται.

- (5) Η Scottish Salmon Growers' Association Ltd μετατράπηκε σε εταιρεία το 1982 για να εκπροσωπεί τα συμφέροντα των σκώτων εκτροφών σολομού. Οι στόχοι της περιελάμβαναν την προώθηση των προσδοκώμενων πωλήσεων σκωτικού σολομού, τη διατήρηση και τη βελτίωση της ποιότητας του σκωτικού σολομού και τη συγκέντρωση και διάδοση στατιστικών στοιχείων όσον αφορά τη συγκεκριμένη βιομηχανία. Η συμμετοχή είναι προαιρετική και η εταιρεία αριθμεί 61 μέλη, που αντιπροσωπεύουν σχεδόν το 80 % του συνόλου των σκώτων παραγωγών σολομού.

Από το Μάιο του 1987 η SSGA εφαρμόζει σύστημα πληροφόρησης σχετικά με τις τιμές, το οποίο βασίζεται σε εβδομαδιαίες αναφορές των μελών. Πρόσφατη αναθεώρηση του συστήματος είχε σαν αποτέλεσμα την έκδοση σε εβδομαδιαία βάση λεπτομερέστερων εκθέσεων, οι οποίες περιλαμβάνουν πληροφορίες όχι μόνο για τις μέσες τιμές των σολομών που πωλούνται

πλήρεις ή χωρίς εντόσθια ανά κατηγορία βάρους, αλλά επίσης πληροφορίες σχετικά με τις υψηλές και χαμηλές τιμές, τον όγκο των πωλήσεων, τις νορβηγικές κατώτερες τιμές και τις προβλέψεις παραγωγής των μελών της SSGA για τις επόμενες εβδομαδιαίες, μηνιαίες και τριμηνιαίες περιόδους. Σύμφωνα με τη Scottish Salmon Board ο κύριος στόχος του εν λόγω συστήματος είναι η παροχή ακριβών πληροφοριών σχετικά με τις μέσες τιμές βιομηχανίας και τις κατώτατες νορβηγικές τιμές σε πραγματικές τιμές συναλλάγματος, προκειμένου να ενισχυθεί η διαπραγματευτική θέση των μελών όσον αφορά το συγκεκριμένο τομέα. Τέλεφαξ της 19ης Απριλίου 1989 ανέφερε σε σχέση με το νέο σύστημα: «Ως αποτέλεσμα, από την 1η Μαΐου η SSB θα είναι σε θέση να παρακολουθεί τις τιμές εμπορίου καλύτερα και ευελπιστούμε ότι θα ενθαρρύνει τους σκώτους προμηθευτές να πωλούν σε τιμές αγοράς ή ακριβότερα.»

- (6) Η Scottish Salmon Farmers' Marketing Board Ltd συγκροτήθηκε το 1988 σε εταιρεία για να εκπροσωπεί τα συμφέροντα προώθησης τόσο της Scottish Salmon Growers' Association Ltd όσο και της Shetland Salmon Farmers' Association. Οι στόχοι της εταιρείας περιλαμβάνουν τη διατήρηση υψηλότερου επιπέδου τιμών για το σολομό σκωτικής εκτροφής. Μέχρι το τέλος του 1989, η SSB αποτελείτο κατά 80 % από μέλη της SSGA και κατά 20 % από μέλη της SSFA. Το Δεκέμβριο του 1989 η SSFA αποσύρθηκε από την SSB.
- (7) Η Shetland Salmon Farmers' Association δημιουργήθηκε τον Ιούνιο του 1985. Εκπροσωπεί σε εθελοντική βάση τα συμφέροντα των 59 μονάδων εκτροφής σολομού που λειτουργούν στα νησιά Shetland.

Δ. Η αγορά

- (8) Η εκτροφή σολομού άρχισε τη δεκαετία του '60. Αρχικά, η ανάπτυξη της βιομηχανίας ήταν βραδεία αλλά πρόοδοι στους τομείς της ιχθυοκαλλιέργειας και των εργοστασιακών τεχνικών καλλιέργειας επαναστατικοποίησαν τη βιομηχανία κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας. Η Νορβηγία κατέχει ηγετική θέση όσον αφορά την παραγωγή εκτρεφόμενου σολομού. Η νορβηγική παραγωγή εκτρεφόμενου σολομού αυξήθηκε από 601 τόνους το 1974 σε 45 675 τόνους το 1986 και 114 866 το 1989. Το νορβηγικό μερίδιο της κοινοτικής αγοράς για εκτρεφόμενο σολομό ήταν περίπου 58 % το 1986 και το 1987 και αυξήθηκε σε 65 % το 1988 και σε 70 % το 1989. Η σκωτική παραγωγή αυξήθηκε από 250 τόνους το 1978 σε 28 000 το 1989. Η παραγωγή των νήσων Shetland αυξήθηκε από 700 τόνους το 1985 σε 6 731 τόνους το 1989. Το σκωτικό μερίδιο της κοινοτικής αγοράς είναι 26 %. Η ιρλανδική παραγωγή, 69 % της οποίας εξάγεται στην Κοινότητα, αυξήθηκε από 1 000 τόνους το 1987 σε 6 000 τόνους το 1989. Από το 1986 έως το 1989 το κοινό ιρλανδικό και σκωτικό μερίδιο της κοινοτικής αγοράς παρέμεινε σταθερό σε 32 % περίπου, ενώ η κοινοτική κατανάλωση αυξήθηκε κατά 190 % περίπου. Ωστόσο, το 1989 το μερίδιο αγοράς των κοινοτικών παραγωγών μειώθηκε κατά 2,3 % σε σχέση με το προηγούμενο έτος και οι πωλήσεις τους αυξήθηκαν μόλις κατά 31,59 % ενώ η κοινοτική παραγωγή παρουσίασε αύξηση ύψους 40,98 %, το ίδιο έτος.

- (9) Η κατανάλωση νωπού και διατηρημένου με απλή ψύξη σολομού στην Κοινότητα αυξήθηκε από 36 500 τόνους το 1986 σε 106 000 τόνους το 1989, αύξηση περίπου 190 %. Οι κύριες κοινοτικές αγορές είναι η Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Γερμανία.

Η Γαλλία αποτελεί τη μεγαλύτερη ευρωπαϊκή αγορά εκτρεφόμενου σολομού. Το 1987 εισήγαγε 46 000 τόνους, εκ των οποίων το μεγαλύτερο μέρος ήταν νωπός σολομός από τη Νορβηγία αλλά και σημαντικές ποσότητες από τη Σκωτία και την Ιρλανδία. Οι εισαγωγές εκτρεφόμενου σολομού στη Γαλλία το 1987 περιελάμβαναν:

(σε τόνους)

Χώρα	Χωρίς εντόσθια	Κατεψυγμένος	Καπνιστός
Νορβηγία	9 868	2 152	150
Ηνωμένο Βασίλειο	2 681	234	341
Ιρλανδία	1 116	31	48

Οι γαλλικές εισαγωγές σολομού αυξήθηκαν κατά 250 % κατά τη διάρκεια της περιόδου 1980-1987.

Το Ηνωμένο Βασίλειο είναι η δεύτερη μεγαλύτερη αγορά σολομού στην Ευρώπη μετά τη Γαλλία, με κατανάλωση, περίπου, 16 000 τόνων το 1987. Το Ηνωμένο Βασίλειο αποτελεί μείζονα παραγωγό και εξαγωγέα εκτρεφόμενου σολομού με σημαντική εγχώρια αγορά. Ο σκωτικός εκτρεφόμενος σολομός αντιπροσωπεύει τώρα σχεδόν το 60 % των προμηθειών του Ηνωμένου Βασιλείου, αφού αυξήθηκε από αμελητέες ποσότητες το 1980. Το Ηνωμένο Βασίλειο εισάγει επίσης εκτρεφόμενο σολομό από τη Νορβηγία.

Η Γερμανία εισήγαγε 11 000 τόνους σολομού το 1987. Οι εισαγόμενοι σολομοί κατά 70 % είναι διατηρημένοι με απλή ψύξη, οι υπόλοιποι είναι κυρίως καπνιστοί. Η Γερμανία εισάγει από τη Δανία σημαντικές ποσότητες καπνιστού σολομού νορβηγικής προέλευσης. Οι εισαγωγές στη Γερμανία το 1987 ήταν:

(σε τόνους)

Χώρα	Χωρίς εντόσθια	Κατεψυγμένος	Καπνιστός
Νορβηγία	4 566	423	94
Ηνωμένο Βασίλειο	267	5	14
Δανία	751	397	1 978

- (10) Παρά τη σημαντική αύξηση στην κατανάλωση εκτρεφόμενου σολομού στην Κοινότητα, ανάλυση των τιμών σολομού αποδεικνύει μείωση των τιμών κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών. Η τιμή cif εισαγόμενου σολομού μειώθηκε κατά 17 % μεταξύ του 1986 και του 1989. Οι επιπτώσεις του ανταγωνισμού τιμών στις γαλλικές, ολλανδικές και γερμανικές αγορές συνδυάστηκαν με τη συνέπεια της απόφασης των

κοινοτικών παραγωγών να μειώσουν την τιμή πωλήσεων στην κοινοτική αγορά. Οι σκωτικές τιμές μειώθηκαν κατά 25 % κατά τη διάρκεια της περιόδου 1988/89. Υπάρχει επίσης υποβάθμιση της τάξης του 18 % όσον αφορά τη σταθμισμένη μέση τιμή πωλήσεων κατά τη διάρκεια του δεύτερου εξαμήνου του 1989.

Ωστόσο, σύγκριση των τιμών που αναφέρθηκαν στο σύστημα πληροφόρησης σχετικά με τις τιμές της SSGA για τις τελευταίες δώδεκα εβδομάδες του 1989 με αυτές για τις πρώτες εβδομάδες του 1990 αποδεικνύει ότι οι τιμές του σκωτικού σολομού που εξήχθη στην Ευρώπη αυξήθηκαν κατά μέσο όρο κατά 25 % περίπου για ιχθύες χωρίς εντόσθια. Οι αριθμοί για τους ιχθύες χωρίς εντόσθια βάρους 1 έως 2 κιλών αποδεικνύουν μια ακόμη μεγαλύτερη αύξηση της τιμής, 30 % κατά μέσο όρο. Οι καταστάσεις της SSGA αποδεικνύουν ότι οι τιμές στο Ηνωμένο Βασίλειο αυξήθηκαν κατά 9 ως 16 % περίπου. Οι νορβηγικές τιμές που η SSGA ανέφερε στα μέλη της αποδεικνύουν μέσες αυξήσεις περίπου 13 έως 14 % για την ίδια περίοδο.

Ε. Συμφωνία καθορισμού τιμών

- (11) Η υποβάθμιση των τιμών σολομού το 1989 αποδόθηκε στην υπερπαραγωγή εκτρεφόμενου σολομού από τους νορβηγούς παραγωγούς σε συνδυασμό με παραβάσεις του νορβηγικού συστήματος ελάχιστης τιμής, η οποία αποτελούσε σημείο αναφοράς για τη διομηχανία. Μετά την εφαρμογή το 1985 της νομοθεσίας για την απελευθέρωση της παραγωγής μικρών σολομών στη Νορβηγία, ο αριθμός των αδειών παραγωγής μικρών σολομών αυξήθηκε από 152 το 1985 σε 692 το 1988. Το γεγονός αυτό οδήγησε σε μια υπερπαραγωγή μικρών σολομών, εκ των οποίων το 1988 περίπου 20 εκατομμύρια τοποθετήθηκαν προσωρινά σε θαλάσσιους κλωθούς. Μετά την ολοκλήρωση του κύκλου ανάπτυξης διάρκειας 16 έως 18 μηνών οι μικροί αυτοί σολομοί διατέθηκαν στην αγορά το 1989 προσθέτοντας πλεόνασμα 30 000 τόνων εκτρεφόμενου σολομού στις διαθέσιμες προμήθειες. Ως αποτέλεσμα της υπερπροσφοράς αυτής, ο εκτρεφόμενος σολομός πωλήθηκε σε τιμές κατώτερες των καθιερωμένων ελάχιστων τιμών. Στις 8 Ιουνίου 1989 λόγω έντονης πίεσης από τους νορβηγούς εξαγωγείς, οι οποίοι υποστήριζαν ότι οι νορβηγικές ελάχιστες τιμές δεν ήταν ανταγωνιστικές, η FOS αναγκάστηκε να μειώσει τις ελάχιστες τιμές της κατά 15 % κατά μέσο όρο.

Παρά το μέτρο αυτό, οι τιμές για τον εκτρεφόμενο σολομό δεν σταθεροποιήθηκαν. Τέλεφαξ το οποίο εστάλη στη FOS στις 22 Νοεμβρίου 1989 από τον πρόεδρο της SSB αναφέρει «Μετά την συνομιλία μας πριν από δύο εβδομάδες περίπου, όλοι οι παραγωγοί και πωλητές στη Σκωτία διαπίστωσαν περαιτέρω δραστητική μείωση των τιμών σε όλες τις αγορές, αλλά ιδίως στη Γαλλία και τη Γερμανία. Μετά λύπης μου πρέπει να σας αναφέρω ότι σε κάθε περίπτωση ως αιτία θεωρήθηκαν οι μεγάλες προμήθειες νορβηγικού σολομού. Επιπλέον, όλοι οι σχετικοί τομείς αναφέρουν ότι οι ελάχιστες τιμές παραβιάζονται διαρκώς και ουσιαστικά δεν υφίστανται».

- (12) Στις 13 Δεκεμβρίου 1989 η SSB, εξ ονόματος της SSGA, της SSFA και της Irish Salmon Growers' Association (ISGA) κατέθεσε καταγγελία στην Επιτροπή όσον αφορά την πρακτική ντάμπινγκ που εφαρμόζεται στην Κοινότητα για το νορβηγικό σολομό. Στις 2 Φεβρουαρίου 1990 η Επιτροπή ανακοίνωσε ότι θα κινήσει διαδικασία αντντάμπινγκ όσον αφορά τις εισαγωγές εκτρεφόμενου σολομού με προέλευση τη Νορβηγία. Η Επιτροπή πραγματοποίησε επαφές με τη νορβηγική κυβέρνηση κατά τη διάρκεια της έρευνας. Η έρευνα οδήγησε στη διαπίστωση ότι ο νορβηγικός σολομός επωλείτο στην Κοινότητα με περιθώριο ντάμπινγκ 11,3 %, με αποτέλεσμα μείωση των τιμών στην Κοινότητα και τη δημιουργία χρηματοοικονομικών δυσκολιών για τους παραγωγούς της Κοινότητας. Κατά τη διάρκεια της έρευνας η νορβηγική βιομηχανία ιχθυοκαλλιέργειας έλαβε μέτρα προσταθώντας να αποκαταστήσει την αποτελεσματικότητα του καθεστώτος ελάχιστης τιμής. Παράλληλα, η νορβηγική κυβέρνηση υιοθέτησε σειρά μέτρων με σκοπό τον περιορισμό του όγκου σολομού που παρέχεται στην αγορά. Επιπλέον προσφέρθηκε να συμμετάσχει σε διαβουλεύσεις με την Επιτροπή, μετά την κοινοποίηση προβλήματος αγοράς το οποίο διαταράσσει την ομαλή ανάπτυξη των τιμών, με σκοπό την εξεύρεση κατάλληλων λύσεων για τέτοιου είδους προβλήματα σε συνεργασία με τη νορβηγική βιομηχανία και τους νορβηγούς εξαγωγείς. Έχοντας υπόψη τις συνθήκες αυτές, καθώς και το γεγονός ότι οι τιμές σολομού στην κοινοτική αγορά είχαν σταθεροποιηθεί το 1990 η Επιτροπή, παρά το διαπιστωθέν περιθώριο ντάμπινγκ ύψους 11,3 %, θεώρησε ότι δεν ήταν απαραίτητο να επιβάλει μέτρα αντντάμπινγκ όσον αφορά τον εκτρεφόμενο σολομό καταγωγής Νορβηγίας. Κατά συνέπεια περατώθηκε η διαδικασία αντντάμπινγκ χωρίς την επιβολή μέτρων προστασίας του εμπορίου. Σχετική απόφαση 91/142/EOK της Επιτροπής ελήφθη στις 15 Μαρτίου 1991 (1).
- (13) Την εποχή εκείνη η νορβηγική βιομηχανία εκτροφής σολομού αντιμετώπιζε δυσκολίες. Η συνδυασμένη πίεση δυσχερών συνθηκών αγοράς για τα μέλη της και καταγγελιών από άλλους παραγωγούς με αποκορύφωμα τη διαδικασία αντντάμπινγκ, οδήγησαν τη FOS να λάβει μέτρα προκειμένου να βελτιώσει την κατάσταση.
- Η FOS αναθεώρησε το σύστημα ελάχιστων τιμών και κατήρτισε συγκεκριμένα σχέδια προκειμένου να αποκαταστήσει την αποτελεσματικότητά του. Το νέο σχέδιο το οποίο επρόκειτο να τεθεί σε εφαρμογή στις 2 Ιανουαρίου 1990, πρότεινε την εισαγωγή προγράμματος ψύξης του νωπού σολομού τον οποίο οι παραγωγοί δεν μπορούσαν να διαθέσουν στην αγορά με την ελάχιστη τιμή. Η FOS θα πλήρωνε στους παραγωγούς την πλήρη ελάχιστη τιμή για τους ιχθύες αυτούς.
- Προκειμένου να χρηματοδοτήσει την εν λόγω αποθήκευση, η FOS θα επέβαλε σε όλες τις πωλήσεις νωπού
- σολομού επιδάρωση 5 δανικών κορονών. Αυτό σημαίνει στην ουσία ότι ένας εξαγωγέας θα έπρεπε να καταβάλει στον ιχθυοκαλλιεργητή τουλάχιστον 5 δανικές κορόνες πάνω από την τρέχουσα ελάχιστη τιμή προκειμένου ο ιχθυοκαλλιεργητής να παραδώσει τον νωπό σολομό στον εξαγωγέα και όχι στη FOS για ψύξη. Τα μέτρα αυτά αναμενόταν ότι θα είχαν ως αποτέλεσμα να αυξηθούν οι τιμές για το νορβηγικό σολομό. Τα εν λόγω μέτρα κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή στις 13 Δεκεμβρίου 1989.
- (14) Ωστόσο, πριν την εφαρμογή των νέων μέτρων, η FOS ήρθε σε επαφή με τη SSB στις 14 Δεκεμβρίου 1989 για να την ενημερώσει σχετικά με τις λεπτομέρειες. Επιστολή της 15ης Δεκεμβρίου 1989 από τη SSB στα μέλη της, στην οποία επισυνάπτεται εγκύκλιος που περιγράφει συνοπτικά τα νέα μέτρα, αναφέρει σχετικά με την πίεση που άσκησαν άλλοι καλλιεργητές σολομού στους νορβηγούς, ότι: «Το επισυναπτόμενο έγγραφο αποδεικνύει ότι η εν λόγω πίεση είχε ουσιαστικό αποτέλεσμα. Ελπίζουμε ότι η νορβηγική δράση θα βελτιώσει σημαντικά την κατάσταση, διατηρώντας και αυξάνοντας τις επίσημες ελάχιστες τιμές κατά 5 νορβηγικές κορόνες ανά κιλό για το νωπό και το διατηρημένο σε χαμηλή θερμοκρασία σολομό. Ωστόσο, οι νορβηγοί δεν μας έχουν πείσει εντελώς ότι η δράση θα είναι 100 % αποτελεσματική, και αυτό δεν θα αποδειχθεί πριν τον Ιανουάριο». Η εγκύκλιος με ημερομηνία 15 Δεκεμβρίου 1989 ανέφερε ότι «η νορβηγική οργάνωση πωλήσεων ιχθυοκαλλιεργητών επικοινωνήσε μαζί μας χθες και μας ενημέρωσε για τις νέες τους προτάσεις όσον αφορά τη σταθεροποίηση της αγοράς και τη βελτίωση των τιμών». Στη συνέχεια περιγράφονται λεπτομερειακά οι προτάσεις. Η εγκύκλιος συνεχίζει: «Οι επιπτώσεις της εν λόγω πρότασης θα είναι ριζικές δεδομένου ότι θα αποκατασταθεί η ενότητα του συστήματος ελάχιστης τιμής και ουσιαστικά θα αυξηθεί η εν λόγω τιμή για το νωπό σολομό κατά 5 νορβηγικές κορόνες ανά κιλό». Η εγκύκλιος καταλήγει: «Η εν λόγω κίνηση της νορβηγικής οργάνωσης πωλήσεων ιχθυοκαλλιεργητών είναι ιδιαίτερα ευπρόσδεκτη και θα πρέπει να έχει τεράστιες συνέπειες όσον αφορά τις τιμές μας».
- Στις 19 Δεκεμβρίου 1989 η FOS απέστειλε τέλεφαξ στις εταιρείες SSB, ISGA, SSFS και σε εκπροσώπους παραγωγών σολομού στις νήσους Φερόε και την Ισλανδία αναφέροντας ότι:
- «Η οργάνωση πωλήσεων ιχθυοκαλλιεργητών και οι νορβηγοί εξαγωγείς αποφάσισαν να εφαρμόσουν σχέδιο για τη σταθεροποίηση και τη βελτίωση των τιμών σολομού. Για την εφαρμογή του εν λόγω σχεδίου θα επιθυμούσαμε να πραγματοποιηθεί τηλεφωνική συνεδρίαση στις 09.30 (ώρα Νορβηγίας) την Τετάρτη 20 Νοεμβρίου.»

Χειρόγραφες σημειώσεις της εν λόγω τηλεφωνικής διάσκεψης από τα γραφεία της SSB καταγράφουν λεπτομέρειες του προτεινόμενου νορβηγικού σχεδίου και περιλαμβάνουν τα σχόλια «κανένα όφελος για τους ιχθυοκαλλιεργητές, όφελος για τη Σκωτία, Ιρλανδία, νήσους Φερόε, Ισλανδία. Οι νορβηγοί ιχθυοκαλλιεργητές θα αναλάβουν την επιδάρωση.

(1) ΕΕ αριθ. L 69 της 16. 3. 1991, σ. 32. Διορθωτικό ΕΕ αριθ. L 75 της 21. 3. 1991, σ. 64.

Ενίσχυση από άλλους ... μικρός ανταγωνισμός ... θα μιμηθούν ... δοκιμαστική περίοδος για το πρώτο εξάμηνο του έτους ...»

Μετά την εν λόγω τηλεφωνική διάσκεψη η SSB απέστειλε στα μέλη της εγκύκλιο στις 20 Δεκεμβρίου 1989 αναφέροντας:

«1. Είμαστε σίγουροι ότι οι νορβηγικές προτάσεις θα είναι αποτελεσματικές όσον αφορά τη σταθεροποίηση και τη βελτίωση των τιμών.

2. Η ταχύτητα με την οποία θα εφαρμοστούν οι προτάσεις θα εξαρτηθεί από την ανταπόκριση άλλων παραγωγών χωρών.»

Στη συνέχεια αναφέρει τις προτεινόμενες νορβηγικές ελάχιστες τιμές και τις σκωτικές ελάχιστες τιμές προσθέτοντας 5 έως 10 %, ποσοστό κατά το οποίο παραδοσιακά ο σκωτικός σολομός ήταν ακριβότερος από το νορβηγικό.

Η εγκύκλιος συνεχίζει: «οι εν λόγω νορβηγικές προτάσεις αποτελούν ίσως το δραματικότερο γεγονός στην ιστορία της βιομηχανίας εκτροφής σολομού».

Στις 21 Δεκεμβρίου 1989, μετά την τηλεφωνική διάσκεψη, η ένωση καλλιεργητών σολομού Shetland απέστειλε εγκύκλιο στα μέλη της αναφέροντας:

«Η νορβηγική πρωτοβουλία είναι ιδιαίτερα ευπρόσδεκτη και θα πρέπει από τις 2 Ιανουαρίου 1991 να αποδεί οργανική όσον αφορά τη ριζική αύξηση των τιμών σολομού το λιγότερο κατά 5 νορβηγικές κορόνες ανά κιλό σε σχέση με τις νορβηγικές ελάχιστες τιμές. Ωστόσο, προκειμένου η εν λόγω πρωτοβουλία να επιτύχει πρέπει οι βιομηχανίες του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας να προσφέρουν την άμεση και πλήρη υποστήριξή τους ... Κατά συνέπεια όλες οι εταιρείες πωλήσεων και τα μέλη που πωλούν ανεξάρτητα καλούνται να εναρμονίσουν τουλάχιστον τις τιμές τους με τις νορβηγικές από τις 2 Ιανουαρίου 1990 και εξής.»

Οι εγκύκλιοι της SSB με ημερομηνία 15 και 20 Δεκεμβρίου 1989 απεστάλησαν με τέλεφαξ στη FOS στις 22 Δεκεμβρίου 1990 με το σχόλιο «Επισυνάπτουμε τις επιστολές προς όλα τα μέλη μας, οι οποίες επεξηγούν τις επιπτώσεις των προτάσεων της FOS. Είναι προς το συμφέρον όλων των καλλιεργητών σολομού να τηρηθούν τα εν λόγω επίπεδα».

Η Επιτροπή έχει στη διάθεσή της περαιτέρω στοιχεία που αποδεικνύουν την επικοινωνία μεταξύ των σκωτικών οργάνων και της FOS προκειμένου να διευκρινισθεί η κατάσταση πριν την εισαγωγή των νέων ελάχιστων τιμών.

- (15) Το νέο καθεστώς ελάχιστων τιμών ετέθη σε εφαρμογή στις 2 Ιανουαρίου 1990 και κατά την πρώτη εβδομάδα είχε σαν αποτέλεσμα την ψύξη 35 000 τόνων νορβηγικού εκτρεφόμενου σολομού. Μετά την εισαγωγή του νέου καθεστώτος συνεχίστηκε η επικοινωνία μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών προκειμένου να εξασφαλισθεί ο συντονισμός των στρατηγικών τους όσον αφορά τις τιμές.

Η SSB σε εγκύκλιο προς τα μέλη της της 1ης Φεβρουαρίου 1990 αναφέρει τις νορβηγικές ελάχιστες τιμές αγοράς και συνεχίζει:

«Επικοινωνήσαμε με τη νορβηγική οργάνωση πωλήσεων ιχθυοκαλλιεργητών (FOS) προκειμένου να διευκρινίσουμε για ποιο λόγο το σύστημά τους δεν επηρεάζει τα μικρότερα μεγέθη σολομού. Η απάντησή τους είχε ως εξής:

1. «Αγνοούσαν ότι ο νορβηγικός σολομός διατίθεται γενικά σε αυτά τα επίπεδα τιμών. Ανέλαβαν να ερευνηθούν κάθε επιμέρους υπόθεση που θα υποπέσει στην αντίληψή τους ...»

Αντίγραφο της εν λόγω επιστολής απεστάλη με τέλεφαξ στη FOS στις 2 Φεβρουαρίου 1990 με το ακόλουθο σχόλιο:

«Όπως σας υποσχέθηκα, επισυνάπτω αντίγραφο της επιστολής μου προς όλα τα μέλη της SSGA και τις ομάδες πωλήσεων. Ελπίζω ότι κατ' αυτόν τον τρόπο θα σταματήσουν οι διαδόσεις που είναι τόσο επιβλαβείς.»

Η Επιτροπή έχει στη διάθεσή της και άλλες μαρτυρίες σχετικά με ανταλλαγές πληροφοριών όσον αφορά τις τιμές μεταξύ της FOS και της SSB και επισημάνσεις παραβιάσεων της συμφωνίας.

Στις 18 Απριλίου 1990 η FOS απέστειλε τέλεφαξ στη SSB αναφέροντας «Το σχέδιο της FOS για την αύξηση και τη σταθεροποίηση των τιμών σολομού εφαρμόζεται με μικρές μόνο αποκλίσεις από το αρχικό σχέδιο». Στη συνέχεια αναφέρονται συνοπτικά οι ποσότητες και οι τιμές και εκφράζονται οι ανησυχίες των νορβηγών ιχθυοκαλλιεργητών με τον ακόλουθο τρόπο:

«Οι νορβηγοί ιχθυοκαλλιεργητές αισθάνονται μικρή υποστήριξη στην προσπάθειά τους να αυξήσουν τις τιμές. Από καιρού εις καιρόν διαπιστώνουμε απίστευτα χαμηλές τιμές ... Η προθυμία των νορβηγών ιχθυοκαλλιεργητών για συνεργασία συναντά διαρκώς αυξανόμενες δυσκολίες.

Είμαι σίγουρος ότι ο λιγότερο έξυπνος τρόπος για την επίλυση των προσωρινών προβλημάτων που αντιμετωπίζουμε είναι ο πόλεμος. Μια συνεργασία όπως "τον παλιό καλό καιρό" είναι ένας πολύ καλύτερος τρόπος δράσης.»

Η SSB απάντησε στο τέλεφαξ αυτό με επιστολή της 20ής Απριλίου 1990 στην οποία αναφέρει «... τα μέλη που παραβρέθηκαν στη χθεσινή μας συνεδρίαση επιθυμούν να σας μεταφέρω τη μεγάλη τους εκτίμηση όσον αφορά τις προσπάθειες της οργάνωσής σας και των μελών της που είχαν ως αποτέλεσμα να ανατρέψουν την καθοδική πορεία των τιμών στην αγορά». Προτείνεται η πραγματοποίηση επίσκεψης αντιπροσωπείας στη Νορβηγία και εκφράζεται η ελπίδα ότι η επίσκεψη θα συμβάλει «στη διατήρηση και την ενίσχυση του διαλόγου μεταξύ των δύο βιομηχανιών μας».

Εγκύκλιος της 24ης Απριλίου 1990 από τη SSB στα μέλη της καταλήγει στο συμπέρασμα: «Εν ολίγοις, οι νέες νορβηγικές ελάχιστες τιμές έχουν πλέον θεσπιστεί και ανέβασαν τα γενικά επίπεδα τιμής αγοράς σε όλον τον κόσμο».

Σε μνημόνιο της FOS με τίτλο «Παρούσα κατάσταση όσον αφορά τις πωλήσεις σολομού στη Νορβηγία» με ημερομηνία 27 Απριλίου 1990, το οποίο απεστάλη στη SSB στις 3 Μαΐου 1990, διατυπώνεται η παρατήρηση «Σήμερα, τέλη Απριλίου το σχέδιο έχει εφαρμοστεί επιτυχώς και παρατηρούμε προς μεγάλη μας ευχαρίστηση ότι τα θετικά αποτελέσματα υπερέδωσαν τις μετριοπαθείς μας προβλέψεις στους περισσότερους τομείς... Οι τιμές βελτιώνονται και πλησιάζουν το επίπεδο που αντιστοιχεί στο στόχο των μέτρων που τέθηκαν σε εφαρμογή το 1990».

- (16) Στις 2 Οκτωβρίου 1991 η SSB απέστειλε σε όλα τα μέλη της SSGA/SSB επιστολές στις οποίες αναφέρει ότι «δεν ανήκει στην αρμοδιότητα της SSGA ή της SSB να υποβάλει συστάσεις σχετικά με τις τιμές που επιβάλλετε ή σχετικά με οποιαδήποτε άλλη πτυχή της πολιτικής τιμών ή να επηρεάσει με οποιονδήποτε τρόπο τις αποφάσεις σας σχετικά με τις τιμές που επιβάλλετε». Οι ανακοινώσεις προς τα μέλη με ημερομηνία 15 και 20 Δεκεμβρίου 1989, οι οποίες αναφέρονταν στις ελάχιστες νορβηγικές τιμές, αποσύρθηκαν επισήμως. Κατά την ίδια ημερομηνία απεστάλη επιστολή στη FOS ενημερώνοντάς την για την εν λόγω ενέργεια.

II. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

A. Άρθρο 85 παράγραφος 1

- (17) Το άρθρο 85 παράγραφος 1 απαγορεύει ως ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά όλες τις συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού, και ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών.

1. Επιχειρήσεις

- (18) Η νορβηγική οργάνωση πωλήσεων ιχθυοκαλλιεργητών (FOS), η Scottish Salmon Farmers' Marketing Board Limited (SSB), η Scottish Salmon Growers' Association Limited (SSGA) και η Shetland Salmon Farmers' Association (SSFA) αποτελούν ενώσεις επιχειρήσεων υπό την έννοια του άρθρου 85 παράγραφος 1.

Οι εν λόγω οργανώσεις δρουν εξ ονόματος των μελών τους που είναι παραγωγοί εκτρεφόμενου σολομού και κατά συνέπεια επιχειρήσεις. Μία συμφωνία μεταξύ τέτοιων επιχειρήσεων, η οποία έχει ως στόχο ή ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού στην κοινή αγορά μεταξύ των μελών τους που αποτελούν επιχειρήσεις, εμπίπτει στον τύπο συμπεριφοράς που απαγορεύεται από το άρθρο 85 παράγραφος 1.

2. Συμφωνία

- (19) Θεωρείται ότι με σειρά μηνυμάτων τόσο γραπτών όσο και προφορικών, μεταξύ της FOS, της SSB, της SSGA και της SSFA επιτεύχθηκε η σύναψη συμφωνίας. Στόχος της συμφωνίας ήταν ο καθορισμός ελάχιστων τιμών για τον εκτρεφόμενο σολομό. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η εν λόγω συμφωνία έχει δύο πτυχές:

- αφενός τα μέτρα της FOS, δηλαδή ελάχιστες τιμές σε συνδυασμό με καθεστώς ψύξης και
- αφετέρου μέτρα υποστήριξης που έλαβαν η SSB, η SSGA και η SSFA προκειμένου να εξασφαλίσουν την πειθαρχία των μελών τους όσον αφορά τις τιμές.

Πριν από την εφαρμογή του νέου συστήματος ελάχιστων τιμών η FOS επικοινωνήσε με τη SSB στις 14 Δεκεμβρίου 1989 για να την ενημερώσει σχετικά με το σχέδιό της για τη σταθεροποίηση της αγοράς και τη βελτίωση των τιμών. Μετά από αυτό, στις 20 Δεκεμβρίου 1989 η FOS είχε τηλεφωνική διάσκεψη με εκπροσώπους παραγωγών εκτρεφόμενου σολομού στην Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένων της SSB και της SSFA. Κατά την άποψη της Επιτροπής ο σκοπός τη εν λόγω τηλεφωνικής διάσκεψης ήταν, σε αντάλλαγμα της υποχρέωσης που ανέλαβε η FOS να επιβάλει πειθαρχία όσον αφορά τις τιμές μέσω του συστήματος ελάχιστων τιμών, να εξασφαλιστεί η υποστήριξη των υπολοίπων παραγωγών για τα νέα μέτρα και η πειθαρχία τους όσον αφορά τις τιμές με τη διατήρηση, βάσει της ελάχιστης νορβηγικής τιμής, της παραδοσιακής διαφοράς μεταξύ των σκωτικών και νορβηγικών τιμών όσον αφορά τον εκτρεφόμενο σολομό.

Μετά την τηλεφωνική διάσκεψη η SSB και η SSFA απέστειλαν εγκύκλιους στα μέλη τους, στις οποίες περιγράφουν συνοπτικά τα μέτρα της FOS, αναφέρουν τις νέες ελάχιστες νορβηγικές τιμές, καθορίζουν νέες σκωτικές τιμές, βάσει των ελάχιστων νορβηγικών τιμών συν του παραδοσιακού σκωτικού πρόσθετου ποσού της τάξης του 5 έως 10%, και καλούν τα μέλη τους να συμμορφωθούν με τις νέες ελάχιστες τιμές. Αργότερα η SSB απέστειλε με τέλεφαξ αντίγραφα των εγκυκλίων της προς τη FOS, αποδεικνύοντας έτσι ότι εφαρμόζει τα συμφωνημένα μέτρα υποστήριξης.

Η FOS στην υπεράσπισή της όσον αφορά την έκθεση αιτιάσεων ανέφερε ότι σκοπός της τηλεφωνικής διάσκεψης ήταν να ενημερώσει τους βρετανούς και ιρλανδούς εκτροφείς σολομού για τα νέα μέτρα και να τους πείσει να αποσύρουν την καταγγελία αντιντάμπινγκ. Από την άποψη αυτή σημειώνεται ότι η SSFA είχε αυτή την πληροφορία από τις 14 Δεκεμβρίου. Επιπλέον, το επιχείρημα αυτό δεν εξηγεί τα μέτρα συνέχειας που έλαβαν η SSB και η SSFA. Παρατηρείται επίσης ότι οι παραγωγοί σολομού που δεν συμμετείχαν στη διαδικασία αντιντάμπινγκ, όπως αυτοί από τις νήσους Φερόδε και την Ισλανδία κλήθη-

καν επίσης να συμμετάσχουν στην τηλεφωνική διάσκεψη. Η FOS δήλωσε ότι τα νέα μέτρα ελήφθησαν μονομερώς. Ακόμη και αν τα μέτρα ήταν μονομερή στην αρχή, το γεγονός αυτό δεν αποκλείει το ενδεχόμενο να αποτελούσαν ταυτόχρονα μέρος του στόχου της συμφωνίας.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα στοιχεία αυτά θεωρείται ότι τα μέτρα που η FOS έθεσε σε εφαρμογή στις 2 Ιανουαρίου 1990 χρησιμοποιήθηκαν ως βάση για συντονισμένο σχέδιο σταθεροποίησης και αύξησης των τιμών σολομού. Η SSB, η SSGA και η SSFA συνέβαλαν στο εν λόγω σχέδιο εξασφαλίζοντας πειθαρχία υπέρ των νορβηγικών μέτρων. Κατ' αυτόν τον τρόπο κάθε αβεβαιότητα εκ μέρους της FOS όσον αφορά την αντίδραση των μελών της SSGA και της SSFA σε σχέση με τα νορβηγικά μέτρα όχι μόνο μειώθηκε ουσιαστικά αλλά σχεδόν εξαλείφθηκε.

Η συνεργασία μεταξύ των οργανώσεων συνεχίστηκε μετά την εφαρμογή των νέων μέτρων. Η SSB παρέσχε στη FOS εμπιστευτικές στατιστικές σχετικά με τον όγκο και τις τιμές που αναφέρθηκαν από μέλη της SSGA για το πρώτο τρίμηνο του 1990 και ζήτησε σύγκριση με τις τιμές που επέτυχαν τα μέλη της FOS. Το σύστημα πληροφόρησης σχετικά με τις τιμές της SSGA απετέλεσε ένα από τα μέσα εφαρμογής της συμφωνίας.

Οι τακτικές επαφές για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις τιμές προσέφερε σε συμβαλλόμενα μέρη τη δυνατότητα να παρακολουθούν την επιτυχία της συμφωνίας τους. Υπάρχουν στοιχεία που αποδεικνύουν ότι λεπτομέρειες όσον αφορά παραγωγούς που πωλούσαν με τιμές χαμηλότερες των ελαχίστων αντηλλάγησαν μεταξύ των συμβαλλομένων μερών και επιχειρήσεων με σκοπό την έρευνα παραδιάσεων του συμφωνημένου συστήματος τιμών από τα αντίστοιχα μέλη τους.

3. Περιορισμός του ανταγωνισμού

- (20) Η συμφωνία είχε ως στόχο και ως αποτέλεσμα τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της Κοινότητας. Μία συμφωνία καθορισμού των τιμών περιορίζει εξ ορισμού τον ανταγωνισμό κατά την έννοια του άρθρου 85 παράγραφος 1. Η συμφωνία μεταξύ της FOS και των εταιρειών SSB, SSGA και SSFA για τον καθορισμό ελαχίστων τιμών είχε ως στόχο να εξασφαλίσει την πειθαρχία σχετικά με τις τιμές και κατ' αυτόν τον τρόπο να εξαλείψει τον ανταγωνισμό.

Η συμφωνία επέτρεψε σε συμβαλλόμενα μέρη να συντονίσουν τις στρατηγικές τους όσον αφορά τις τιμές προκειμένου να σταθεροποιήσουν και να αυξήσουν τις τιμές αγοράς για τα προϊόντα τους. Κατ' αυτόν τον τρόπο η συμφωνία περιόρισε την αβεβαιότητα κάθε οργάνωσης σχετικά με τις δραστηριότητες της άλλης.

Το οικονομικό πλαίσιο στο οποίο συνήφθη η συμφωνία προσφέρει περαιτέρω στοιχεία που αποδεικνύουν τον περιοριστικό στόχο και τη φύση της. Κατά την περίοδο εκείνη η βιομηχανία εκτρεφόμενου σολομού διέθετε σημαντικό πλεονάζον παραγωγικό δυναμικό με αποτέλεσμα την πτώση των τιμών. Οι νορβηγοί θεωρήθηκαν υπεύθυνοι για την κατάσταση αυτή από τους ανταγωνιστές τους. Ως αποτέλεσμα της διεθνούς πίεσης με αποκορύφωμα την έναρξη της διαδικασίας αντιντάμπινγκ από την Κοινότητα μετά την υποβολή καταγγελίας από τη SSB και την ISGA, οι νορβηγοί αποφάσισαν να αναθεωρήσουν το σύστημα ελαχίστων τιμών. Αυτό είναι το πλαίσιο στο οποίο πραγματοποιήθηκε η συμφωνία μεταξύ της FOS και των οργανώσεων SSB, SSGA και SSFA για τον καθορισμό ελαχίστων τιμών. Η FOS που αποτελεί τον κύριο παραγωγό στην αγορά, θα μπορούσε να εφαρμόσει μονομερώς ελέγχους για τη σταθεροποίηση των τιμών. Ωστόσο η FOS ζήτησε πειθαρχία από τους ανταγωνιστές της. Οι σκάτοι παραγωγοί εκτρεφόμενου σολομού συμφώνησαν να τηρήσουν τα νορβηγικά μέτρα προκειμένου να αυξηθούν οι τιμές και έλαβαν τα μέτρα που περιγράφονται ανωτέρω για την εφαρμογή της συμφωνίας.

Σχεδιάζοντας κοινή δράση σχετικά με πρωτοβουλίες όσον αφορά τις τιμές, στόχος των παραγωγών ήταν να εξαλείψουν τους κινδύνους που κάθε μονομερής προσπάθεια αύξησης των τιμών ενδέχεται να περικλείει.

Υπάρχουν στοιχεία που αποδεικνύουν ότι το αποτέλεσμα της συμφωνίας μεταξύ της FOS και των οργανώσεων SSB, SSGA και SSFA ήταν η αύξηση της τιμής εκτρεφόμενου σολομού στην Ευρώπη. Οι τιμές σολομού με προέλευση τη Νορβηγία και τη Σκωτία αυξήθηκαν σημαντικά κατά τη διάρκεια των εβδομάδων που ακολούθησαν την εφαρμογή του συστήματος ελαχίστων τιμών της FOS. Αύξηση επίσης παρατηρήθηκε εβδομάδες μετά την τηλεφωνική διάσκεψη της 20ής Δεκεμβρίου 1989 και την εισαγωγή των νέων ελαχίστων τιμών στις 2 Ιανουαρίου 1990.

4. Επιπτώσεις στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών

- (21) Η συμφωνία μεταξύ των παραγωγών ενδέχεται να έχει σημαντικές επιπτώσεις στις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών αυξάνοντας τις τιμές αγοράς για τον εκτρεφόμενο σολομό εντός της κοινής αγοράς.

Οι παραγωγοί στη Νορβηγία και στη Σκωτία παράγουν άνω του 90 % του εκτρεφόμενου σολομού που παρέχεται στην Κοινότητα. Η συμφωνία τους να καθορίσουν τιμές σε τεχνητό επίπεδο είχε ως στόχο και ως αποτέλεσμα να περιορίσει τον ανταγωνισμό τιμών στην Κοινότητα. Ενδέχεται επίσης να έχει σημαντικές επιπτώσεις στις εμπορικές συναλλαγές κυρίως μεταξύ των κρατών μελών της ηπειρωτικής Ευρώπης, που είναι οι κύριοι καταναλωτές εκτρεφόμενου σολομού και των κρατών μελών που είναι παραγωγοί εκτρεφόμενου σολομού.

Β. Μη εφαρμογή του κανονισμού αριθ. 26 του Συμβουλίου

- (22) Ο κανονισμός αριθ. 26⁽¹⁾ προβλέπει την απαλλαγή από την εφαρμογή του άρθρου 85 παράγραφος 1 ορισμένων συμφωνιών οι οποίες αποτελούν αναπόσπαστο μέρος εθνικής οργάνωσης αγοράς ή είναι απαραίτητες για την πραγματοποίηση των αναφερομένων στο άρθρο 39 της συνθήκης στόχων.

Για να ισχύσει το άρθρο 2 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 26 η συμφωνία πρέπει να σχετίζεται με προϊόν το οποίο περιλαμβάνεται στο παράρτημα II της συνθήκης. Οι ιχθείς είναι προϊόντα που περιλαμβάνονται στο εν λόγω παράρτημα.

Ωστόσο η συμφωνία μεταξύ της FOS και των SSB, SSGA και SSFA δεν είναι δυνατόν να εξαιρεθεί από την εφαρμογή του άρθρου 85 παράγραφος 1 βάσει των διατάξεων του άρθρου 2 του κανονισμού αριθ. 26 για τους ακόλουθους λόγους:

1. ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 3796/81 του Συμβουλίου⁽²⁾ προβλέπει την εγκαθίδρυση στην Κοινότητα κοινής οργάνωσης αγοράς όσον αφορά τα προϊόντα αλιείας. Δεδομένου ότι υπάρχει κοινή οργάνωση αγοράς, δεν υπάρχουν περιθώρια για την ύπαρξη μιας εθνικής οργάνωσης αγοράς. Για το λόγο αυτό η συμφωνία που αποτελεί το αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι αποτελεί αναπόσπαστο μέρος εθνικής οργάνωσης αγοράς.
2. η συμφωνία δεν είναι δυνατόν να ευνοηθεί από την εξαίρεση που περιλαμβάνεται στον κανονισμό αριθ. 26, διότι δεν είναι απαραίτητη για την πραγματοποίηση των στόχων που αναφέρονται στο άρθρο 39 της συνθήκης. Η συμφωνία δεν είναι απαραίτητη δεδομένου ότι η κοινοτική νομοθεσία προβλέπει διαδικασίες που σκοπό έχουν να επανορθώσουν καταστάσεις οικονομικής δυσχέρειας όπως αυτές που περιγράφονται ανωτέρω. Στην προκειμένη περίπτωση υπήρχε η δυνατότητα διαδικασίας αντιντάμπινγκ. Μετά από καταγγελία που το Δεκέμβριο του 1989 υπέβαλαν η ISGA και η SSB, η Επιτροπή άρχισε διαδικασία αντιντάμπινγκ όσον αφορά εισαγωγές εκτρεφόμενου σολομού από τη Νορβηγία. Ταυτόχρονα, ωστόσο, και πριν η συγκεκριμένη διαδικασία καταλήξει σε κάποιο αποτέλεσμα, η SSB, η SSGA και η SSFA συνήψαν ιδιωτική συμφωνία καθορισμού τιμών με τη FOS, την οργάνωση η οποία εκπροσωπεί τους νορβηγούς παραγωγούς εκτρεφόμενου σολομού.

Μία άλλη δυνατότητα για την αποκατάσταση του προβλήματος που προσφέρει η κοινοτική νομοθεσία ήταν η «ρήτρα ασφαλείας» που περιλαμβάνεται στον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 3796/81. Η εν λόγω ρήτρα προβλέπει συγκεκριμένα τη δυνατότητα υπό ορισμένες συνθήκες να χορηγηθεί αποζη-

μίσωση στους παραγωγούς σολομού για τη διατήρηση του εισοδήματός τους στο ίδιο επίπεδο.

Ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 3796/81 προβλέπει επίσης τον καθορισμό ελάχιστων τιμών εισαγωγής όσον αφορά τους ιχθείς.

Κατά συνέπεια έχοντας υπόψη τις διαθέσιμες διαδικασίες βάσει της κοινοτικής νομοθεσίας, δεν ήταν απαραίτητο σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 2 του κανονισμού αριθ. 26 τα μέρη να συνάψουν συμφωνία για τον καθορισμό των τιμών.

Ακόμη και αν οι διαδικασίες αυτές είχαν ως αποτέλεσμα τη μονομερή λήψη μέτρων από την Επιτροπή προκειμένου να επιλυθεί το πρόβλημα, τα συμβαλλόμενα μέρη δεν δικαιολογούνται κατά κανένα τρόπο να λάβουν συμπληρωματικά μέτρα υποστήριξης κατά παράβαση του άρθρου 85.

3. η συμφωνία δεν είναι δυνατόν να επωφεληθεί από την εξαίρεση που προβλέπεται στη δεύτερη πρόταση του άρθρου 2 του κανονισμού αριθ. 26, δεδομένου ότι δεν αποτελεί συμφωνία παραγωγών, ενώσεων παραγωγών ή ενώσεων των ενώσεων αυτών ενός κράτους μέλους.

Γ. Άρθρο 85 παράγραφος 3

- (23) Η συμφωνία μεταξύ της FOS και της SSB για τον καθορισμό ελάχιστων τιμών δεν είναι επιλέξιμη για τη χορήγηση απαλλαγής βάσει του άρθρου 85 παράγραφος 3 δεδομένου ότι δεν κοινοποιήθηκε κατά το δέοντα τρόπο σύμφωνα με το άρθρο 4 του κανονισμού αριθ. 17.

Η συμφωνία δεν εξαιρείται ούτε από την υποχρέωση κοινοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφοι 1 και 2 του κανονισμού αριθ. 17.

Ακόμη και αν η συμφωνία είχε κοινοποιηθεί κατά το δέοντα τρόπο, δεν θα ήταν δυνατόν να εξαιρεθεί, δεδομένου ότι λαμβάνοντας υπόψη τις δυνατότητες που προσφέρει η κοινοτική νομοθεσία, οι περιορισμοί που επιβλήθηκαν στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις δεν ήταν απαραίτητοι για την επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στο άρθρο 85 παράγραφος 3 και ιδίως δεν θα ήταν δυνατόν να εξασφαλίσουν στους καταναλωτές δίκαιο τμήμα από το προκύπτον όφελος.

Δ. Άρθρο 3 του κανονισμού αριθ. 17

- (24) Η Επιτροπή θεωρεί ότι η παράβαση έχει πλέον παύσει. Τον Οκτώβριο του 1991 η SSB/SSGA απέστειλε επιστολή στα μέλη της αποσύροντας τις εγκύκλιους που αναφέρονταν στις νορβηγικές ελάχιστες τιμές. Το Νοέμβριο του 1991 λόγω της πτώχευσης της FOS, το νορβηγικό σύστημα ελάχιστων τιμών σταμάτησε να εφαρμόζεται.

(1) ΕΕ αριθ. 30 της 20. 4. 1962, σ. 993/62.

(2) ΕΕ αριθ. L 379 της 31. 12. 1981, σ. 1.

Ωστόσο, αποτελεί πρακτική της Επιτροπής να εκδίδει απόφαση όταν διαπιστώσει μία παραβίαση, ακόμη και σε περιπτώσεις όπου η παραβίαση έχει λήξει, εφόσον η απόφαση ενδέχεται να διασαφηνίσει ένα νομικό σημείο και κατ' αυτόν τον τρόπο να αποτρέψει τη διάπραξη των ίδιων ή ανάλογων παραβιάσεων στο μέλλον, όπως αναφέρεται στη δήλωση στο μέρος IV της απόφασης 75/497/ΕΟΚ της Επιτροπής⁽¹⁾. Μια τέτοια πρακτική έχει σαν αποτέλεσμα την αποσαφήνιση της νομικής κατάστασης και επιδοκιμάστηκε από το Δικαστήριο (βλέπε υπόθεση 7/82 «GVL κατά Επιτροπής», ΔΕΚ 1983, παράγραφος 25 σ. 483).

Στην προκειμένη περίπτωση το νομικό σημείο που χρειάζεται αποσαφήνιση είναι ότι οι επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων όταν αντιμετωπίζουν μια κατάσταση που απαιτεί την παρέμβαση της Κοινότητας μέσω διαδικασιών όπως η διαδικασία αντιντάμπινγκ ή οι ρήτρες ασφαλείας, δεν επιτρέπεται βάσει του κανονισμού αριθ. 26 είτε παράλληλα είτε παρά την ύπαρξη τέτοιων διαδικασιών, να συνάπτουν περιοριστικές ιδιωτικές συμφωνίες προκειμένου να επανορθώσουν την κατάσταση,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η Fiskeoppdretternes Slagslag, η Scottish Salmon Growers' Association Ltd, η Scottish Salmon Farmers' Marketing Board Ltd και η Shetland Salmon Farmers' Association παρέβησαν το άρθρο

85 της συνθήκης ΕΟΚ συνάπτοντας στο τέλος του 1989 συμφωνία για τον καθορισμό ελάχιστων τιμών για τον εκτρεφόμενο σολομό.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στους ακόλουθους:

- Scottish Salmon Growers' Association Ltd
Drummond House
Scott Street
UK-Perth PH1 5EJ,
- Scottish Salmon Farmers' Marketing Board Ltd
Drummond House
Scott Street
UK-Perth PH1 5EJ,
- Shetland Salmon Farmers' Association
18 Alexandra Buildings
Lerwick
UK-Shetland ZE1 0LL,
- Fiskeoppdretternes Salgslag/Organization
Pir-Senteret
N-7005 Trondheim.

Βρυξέλλες, 30 Ιουλίου 1992.

Για την Επιτροπή

Leon BRITTAN

Αντιπρόεδρος

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 228 της 29. 8. 1975, σ. 3.